ياقۇپ ئىسمايىل پەيدا

گۈلدۈرماما

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ياقۇپ ئىسمايىل پەيدا

گۈل سەنەملا

江苏工业学院图书馆
藏书章

图书在版编目(CIP)数据

原野雷声：维吾尔文/牙库甫·斯玛依著.—乌鲁木齐：新疆人民出版社，2009.10
ISBN 978－7－228－12919－5

Ⅰ.原 … Ⅱ.牙 … Ⅲ.长篇小说—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ.I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2009）第 190209 号

责任编辑	孜来哈·艾则孜
责任校对	阿达来提·买合苏提
特约校对	万力·在顿
封面设计	买买提·诺比提
绘画插图	阿布都克力木江
出版发行	新疆人民出版社
地　　址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
电　　话	0991－2827472
邮政编码	830001
印　　刷	新疆金版印务有限公司
经　　销	新疆维吾尔自治区新华书店
开　　本	880×1230 毫米　1/32
印　　张	11.75
版　　次	2009 年 12 月第 1 版
印　　次	2009 年 12 月第 1 次印刷
印　　数	1－4000
定　　价	30.00 元

گۈلدۈرماما

(رومان)

ئاپتورى : ياقۇپ ئىسمايىل پەيدا
مەسئۇل مۇھەررىرى : زىلەيخا ئەزىز
مەسئۇل كوررېكتورى : ئادالەت مەخسۇت
تەكلىپلىك كوررېكتورى : ۋەلى زەيدۇن
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : مەمەت نەۋبەت
قىستۇرما رەسىمنى سىزغۇچى : ئابدۇكېرىمجان
نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر
تېلېفون : 0991—2827472
پوچتا نومۇرى : 830001
باسقۇچى : شىنجاڭ جىنبەن مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى
ساتقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى
فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر ، 1/32
باسما تاۋىقى : 11.75
نەشرى : 2009 - يىلى 12 - ئاي 1 - نەشرى
باسمىسى : 2009 - يىلى 12 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى : 1—4000
كىتاب نومۇرى : ISBN 978—7—228—12919—5
باھاسى : 30.00 يۈەن

1

ئەتراپىنى ھەيۋەتلىك تاغ تىزمىلىرى قاپلىغان ئىلى ۋادىسى شۇنچىلىك گۈزەل ئىدى. مەيلى گۈل ـ چېچەككە پۈركەنگەن ياز ئايلىرى بولسۇن، مەيلى ئاپئاق قار ئاستىدا سوزۇلۇپ ياتقان قىش ئايلىرى بولسۇن، ئادەمدە لىرىكىلىق تۇيغۇ پەيدا قىلاتتى.

تېكەس دەرياسى، كۈنەس دەرياسى، قاش دەرياسى شىددەت بىلەن ئېقىپ، بىر ـ بىرى بىلەن قوشۇلغاندىن كېيىنلا ئاندىن تىنچىپ جىمجىت ئاقاتتى. مانا بۇ يىراق ـ يېقىنغا نامى كەتكەن ئىلى دەرياسى ئىدى.

سالاۋات مۇشۇ ئانا دەريانىڭ يۇقىرىقى ئېقىنى تەرەپتىكى توپتېرەك يېزىسىدا تۇغۇلۇپ چوڭ بولدى. يېزىنىڭ شىمالىدىكى تۆپىلىك ئۈستىدىن پۈتۈن ئەتراپ كۆرۈنۈپ تۇراتتى. تاغ باغرىغا جايلاشقان يېزىنىڭ كەڭ يوللىرى ئۆمۈچۈك توردەك بىر پۈتۈن گەۋدە ھاسىل قىلغان بولۇپ، قايسى ئورۇندىكىسى باغ، قايسى ئورۇندىكىسى مەكتەپ مەيدانى، قايسى كوچا قەيەرگە جايلاشقان، ھەممىنى پەرق ئەتكىلى بولاتتى. ئاپئاق ئاقارتىلغان ئۆيلەرنىڭ تاملىرى، زىرائەتلىرى يېغىۋېلىنغان سالا ـ سالا ئېتىزلار، ئېگىزلىقلاردا توپ ـ توپى بىلەن ئوتلاپ يۈرگەن پادىلار، ئۆگزىلەر ئۈستىدىن تولغىنىپ ھاۋاغا كۆتۈرۈلگەن ئاقۇچ تۈتۈنلەر، يىراق ـ يېقىندىن ئاڭلىنىۋاتقان ئىتلارنىڭ ئۈزۈپ ـ ئۈزۈپ قاۋاشلىرى، كۈمۈشتەك چاقناپ ئېقىۋاتقان ئىلى دەرياسى بۇ يېزىغا گۈزەللىك ھەم چەكسىز ھاياتي كۈچ ئاتا قىلىپ تۇراتتى.

بىر كۈنلۈك جىددىي تۇرمۇش ئاخىرلىشىپ، كەچكى شەپەق يەر ـ جاھاننى ئۆز ئىلكىگە ئېلىش ئالدىدا تۇرغان پەيتتە ئىشىك ئېچىلىپ ئۆيگە سالاۋات كىرىپ كەلدى. ئوچاق بېشىدا تاماق ئېتىش بىلەن ئاۋارە بولۇۋاتقان ئانا كەينىگە ئۆرۈلۈپ، قولىنى

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

پەرتۇقىغا سۇرتۇۋەتتى ـ دە ، ئادىتى بويىچە ئىككى قولىنى كەڭ يېيىپ ، ئوغلىنى باغرىغا بېسىشقا تەييارلاندى .

— بولدى ، بولدى ! مەن ھازىر كىچىك بالا ئەمەس . ئادەمنى خىجىل قىلىدىغان مۇشۇ قىلىقىڭنى قاچانمۇ تاشلايدىغانسەن ؟ ئەجەب زېرىكتىم سەھرانىڭ مۇشۇنداق پەلىپەتىش ئادەتلىرىدىن .

ئانا تۇرغان ئورنىدا قېقىپ قويغان قوزۇقتەك داڭقېتىپ قالدى . سالاۋات قاپىقىدىن قار ياغدۇرغىنىچە ئىچكەركى ئۆيگە كىرىپ كەتتى .

ئوغلىدا تۇيۇقسىز يۈز بېرىۋاتقان ئىشلار ئانىنى ئويغا سالدى . سالاۋاتنىڭ كۆزىنىڭ ئولتۇرۇشۇپ ياداپ كېتىۋاتقانلىقىنى ، سۆزلىرىنىڭمۇ كەسكىنلىشىپ ، مىجەزىنىڭمۇ چۇسلىشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى سەزگىنىدە نېمە قىلارىنى بىلەلمەي قالدى . ئانا ئۇنىڭ دادىسىغا ئوخشايدىغان يوغان قارا كۆزلىرىدىن دائىم كىملەرنىدۇر رەنجىتىپ ، كىملەردىندۇر نارازى بولۇۋاتقان ئالامەتلەرنى كۆرەتتى . سالاۋات خۇددى ھەل قىلىش قىيىن بولغان مەسىلىگە دۇچ كەلگەندەك ، قانداقتۇر بىر پىغاندىن يۈرىكى پۇچىلىنىۋاتقاندەك پات ـ پات ھەسرەت چېكىپ خورسىناتتى . ئانا بۇ توغرىسىدا بىرنەچچە قېتىم ئېغىز ئاچقان بولسىمۇ ، سالاۋات كۇلۇپ قويۇپ ھېچنېمە دېمىگەنىدى . بۇنىڭدىن ئانىنىڭ غەم ـ غۇسسىسى تېخىمۇ كۆچىيىپ كەتتى . ئۇنى ئارامسىزلاندۇرۇۋاتقان كۆڭۈل غەشلىكلىرىنى ئانىسىغا دەۋالغان بولسا ياخشى بولاتتى . بىراق ، ئۇ بۇ توغرىسىدا ھېچنېمە دېمىدى . ئانىمۇ ئوغلىغا قانداق تەسەللى بېرىشكە ئامالسىز قالدى .

ئانىنىڭ يۈرىكى ئەنسىز سوقۇپ كەتتى ، بىر قاراڭغۇ كۆلەڭگە ئۇلارنىڭ ئائىلىسىگە ناھايىتى تېزلىك بىلەن باستۇرۇپ كېلىۋاتاتتى . ئۇ خۇددى كېچىسى ماڭغان ئوغرى مۇشۇكتەك ، ئولجىسىغا يېقىنلاپ كېلىۋاتقان قارا قاپلاندەك شەپە چىقارماي پەم بىلەن كېلىۋاتاتتى . ئانىنىڭ يۈرىكى شۇنداق بىر شۇملۇقنى سېزىپ تۇرسىمۇ ، ئۇنى توسۇشقا ئامالسىز قالدى . ئۇنىڭ ئەمدى ئوغلىنىڭ

چىچىلىشىغا ، ئۆيگە بەزىدە غەرق مەست ، بەزىدە چالا مەست ھالدا كىرىشىگە قاراپ ئولتۇرماقتىن باشقا ئامالى قالمىغانىدى . ئانا شۇ تاپتا ئىگە ـ چاقىسىز كىچىك بالىغا ئوخشاش شۇمشىيىپ قالدى .

سىرتتىكى ئىشلارنى پۈتتۈرۈپ ئۆيگە قايتىپ كىرگەن ۋاققاس ئايالىنىڭ قىقىپ قويغان قوزۇقتەك تۇرغان ھالىتىنى كۆرۈپ ئىچىدە «ئالۋاستىغا ئۇچراپ قالدىمۇ نىمە ؟» دېگەنلەرنى ئويلىدى . ئارقىدىنلا تۇگۈلگەن مۇشتۇمىنى لېۋىگە تەگكۈزۈپ كالتە يۆتەلدى . بۇ ئاۋازدىن ئانا دەرھال ئۆزىگە كېلىپ خىجىللىق ئىچىدە نىمە قىلارىنى بىلەلمەي قالدى .

— بىلسەم ـ بىلمىسەم مۇشۇ يېقىندىن بېرى ھەل قىلىش قىيىن بولغان مەسىلىگە دۇچ كەلدىڭغۇ دەيمەن ؟ بۇ ئۆيدە مېنىڭمۇ بىر كىشىلىك ئورنۇم بار . چوڭ ئىشلارغا چامام يەتمىسىمۇ ، كىچىك ئىشلارغا ياردىمىم تېگىپ قالدۇ ، — دېدى ۋاققاس سۈپىنىڭ چېتىگە ئولتۇرۇپ ، موخۇركىنى قەغەزگە يۆگىگەچ . ئاندىن يۆگىگەن قەغەزنىڭ چېتىنى لېۋى بىلەن نەمدەپ ئىككى بارمىقىنىڭ ئارىسىغا ئېلىپ سىيرىدى .

ئانا تەمتىرەپ قالدى . ئېرىنىڭ مۇنداقچىلا ئېيتقان سۆزلىرى يۈرىكىگە نەشتەر بولۇپ سانجىلغان بولسىمۇ ، چاندۇرماسلىققا تىرىشتى .

— مەن ھازىرچە شۇنچىلىك دەپ تۇراي . ئابايا ئارزۇلۇق بالاڭنى كۆرگەندەك قىلىۋىدىم ، ئۆيگە كىرمىدىمۇ ؟

ۋاققاس سەرەڭگىنى ياندۇرۇپ تاماكىسىنى تۇتاشتۇردى . ئۆي ئىچىنى موخۇركىنىڭ قاڭسىق ھىدى بىر ئالدى . ئانا ئوغلى كىرىپ كەتكەن ئۆينىڭ ئىشىكىگە كۆزىنىڭ قۇيرۇقى بىلەن قاراپ قويغاندىن كېيىن ئالدىراپ جاۋاب بەردى :

— بىچارە بالا نەچچە كۈندىن بېرى تۇزۇكرەك ئارام ئالالماپتۇ . يېزىدا ئوقۇتقۇچى بولماق نىمانداق تەستۇ ؟ ئارام ئېلىۋالسۇن دەپ ساراي ئۆيگە كىرگۈزۈپ قويدۇم .

ۋاقىقاس خېلى ۋاقىتقىچە ئۈنچىقماي تاماكىسىنى چېكىپ

ئولتۇردى . ئۇنىڭ بىر نۇقتىغا تىكىلگەن بىر جۈپ كۆزىدىن قايناق - تاشقىنلىقتا چۆمگەن ئۇزاق ئۆتمۈشنى ئەسلەۋاتقانلىقىنى ياكى بولمىسا بارغانسېرى مەنىسى قالمايۋاتقان ئۆمرى ئۈستىدە ئويلىنىۋاتقانلىقىنى بىلگىلى بولمايتتى . ئۇ خىيالدىن بېشىنى كۆتۈرۈپ بىرنەرسە دېيىشكە تەمشەلگەندە ئانا ھويلىدا بىر ئىشلار بىلەن ئالدىراپ يۈرەتتى .

ۋاققاس ئورنىدىن تۇردى . «بالا دەپ كۆرگەن كۈنىمىز مۇشۇ» دەپ غوتۇلدىغىنىچە سىرتقا چىقتى . كۈن تېخى بالدۇر بولسىمۇ ، ئەتراپنى قاراڭغۇلۇق قاپلاپ كېتىۋاتاتتى . غەرب تەرەپتىن تۇرۇلۇپ كېلىۋاتقان قارا بۇلۇت ئۇزاق ئۆتمەيلا يېتىپ كېلىدىغان بوران - چاپقۇندىن دېرەك بېرەتتى . قەيەردىدۇر بىر يەردە چاقماق چېقىپ ئۆتتى . گۇلدۇرماما پۈتكۈل يېزىنى ۋەھىمىگە سالدى . ئادەملەر جىددىيلىشىپ چالا قالغان ئىشلىرىنى پۈتتۈرۈش كويىدا ئالدىرايتتى .

ۋاققاس ھويلىنى بىر ئايلىنىپ چىقتى . ئامبارغا ، ئېغىلغا كىردى . ئۆگزىگە چىقىپ دالىدا ئوتلاپ يۈرگەن مال توپىغا كۆز يۈگۈرتتى . چۈشەلگەن ئاتلارنىڭ دەم بېشىنى كۆتۈرۈپ ، دەم تاقىلىشىغا بىرپەس قاراپ تۇردى . كۆپ ئۆتمەيلا غەربتىن ئۆرۈلگەن لەرزان شامال كۈچىيىپ ، پۈتكۈل دالا چاڭ - توزان ئىچىدە قالدى . كەينى - كەينىدىن چېقىلغان چاقماق بۇلۇت قاتلىمىنى يېرىپ ئۆتۈپ ، قاراسلاپ كەتتى . دەھشەتلىك گۇلدۇرمامىدىن كېيىن پۈتكۈل دالا جىمىپ قالدى . ۋاققاس ئۆزىگە خاس بولمىغان چاققانلىق بىلەن ئۆگزىدىن يېنىپ چۈشتى . ئۆمرىدە قانچە قېتىم مانا مۇشۇنداق گۇلدۇرمامىلىق كۈنلەرنى ئۆتكۈزگەنلىكىنى بىلمەيتتى . ئاردىن شۇنچە يىللار ئۆتۈپ كەتكەن بولسىمۇ ، ئۇ يەنىلا دالىدىكى گۇلدۇرمامىنى ياخشى كۆرەتتى . چۈنكى ، ئۇ ياشلىقىنىڭ تۇنجى قەدىمىدە ، گۇلدۇرمامىلىق گۆگۈم پەيتىدە دالىدا پاتەمنى باغرىغا باسقانىدى…

ۋاققاسنىڭ چىرايىدا شادلىق ئالامەتلىرى پەيدا بولدى . ئاتمىش

بەش يىللىق ھايات مۇساپىسىدىكى ئەڭ ئۇنتۇلماس مىنۇتلار كۆز ئالدىدىن كىنو لېنتىسىدەك بىر ـ بىرلەپ ئۆتتى. كوپېراتسىيىلىشىشتىن كوممۇنا قۇرۇلغۇچە بولغان ئارىلىق، پولات ـ تۆمۈر ئېرىتىش جېڭى، بىرگە قارشى، ئۈچكە قارشى ھەرىكەت، سوتسىيالىستىك تەلىم ـ تەربىيە، داجەيدىن ئۆگىنىش ھەرىكەتلىرى ھېلىمۇ ئۇنىڭ ئېنىق ئېسىدە ئىدى. ئەگەر يىللار رەھىمسىزلىك قىلمىغان بولسا، ئۇ ھازىرغىچە يېزىنىڭ تىزگىنىنى قولىدا مەھكەم تۇتۇپ تۇرغان بولاتتى. بىراق، تەبىئەت قانۇنىيىتىنى ئۆزگەرتىشكە ھېچكىمنىڭ چامىسى يەتكەن ئەمەس. تۇغۇلۇش، قېرىش ئادەمنىڭ ئىرادىسىگە باقمايدۇ. يېزىنىڭ، كوممۇنانىڭ باشلىقى بولغان چاغلار كەلمەسكە كەتتى...

دەھشەتلىك گۈلدۈرمامىدىن كېيىنلا يامغۇر چېلەكلەپ يېغىشقا باشلىدى. ئۆيگە كىرىشكە ئارانلا ئۈلگۈرگەن ۋاققاس بىر قولىنى ئىشىككە تىرىگىنىچە، شىددەت بىلەن چۈشۈۋاتقان يامغۇرغا، يامغۇر سۈيىدىن پەيدا بولغان كىچىك ـ كىچىك ئېقىنلارغا قاراپ تۇردى. كوممۇنانىڭ ئاشلىقىنى يىغىمەن دەپ، تالاي قېتىم يامغۇردا قېلىپ چىلىق ـ چىلىق سۇ بولۇپ كەتكىنىنى ئەسلىدى. ئۇ مۇشۇ يېقىندىن بېرى كىشى قەلبىنى ھاياجانغا سالىدىغان ئاشۇ كۆرۈنۈشلەرنى پات ـ پات ئەسلەيدىغان بولۇپ قالدى. بەزىدە ئۆز ـ ئۆزىگە «بۇلارنىڭ ھەممىسى قېرىغانلىقنىڭ ئالامىتى بولسا كېرەك» دەپ پىچىرلاپ قوياتتى.

ئىشنى تۈگەتكەن ئانا ئېرىنىڭ ئىشىككە يۆلەنگەن ھالدا ئويغا چۆككەنلىكىگە بىرپەس قاراپ تۇرغاندىن كېيىن، پۇتىنىڭ ئۇچىدا دەسسەپ ئوغلى ياتقان ئۆيگە كىردى. سالاۋات ئىككى قولىنى بېشىغا قويۇپ ئوڭدا ياتقىنىچە ئۇخلاۋاتاتتى. ئۇ كىچىك ۋاقتىدىمۇ مانا مۇشۇنداق يېتىپ ئۇخلايتتى. ئۇنىڭ سەل ـ پەل قارايغان يۈزىدە بىر خىل جىددىيلىك ئەكس ئېتەتتى. قىز بالىنىڭكىدەك لەۋلىرى بىر ـ بىرىگە ھىملەشكەن بولۇپ، مەڭزىدىكى بۇلجۇڭ گۆشلەر ئاندا ـ ساندا مىدىرلاپ قوياتتى. ئانىنىڭ ئۇنىڭغا قاراپ

يۈرەك ـ باغرى ئېزىلدى . بېشىنى ئېگىشتۈرۈپ پېشانىسىگە سۆيدى . مانا ئەمدى ئۇ چوپچوڭلا يىگىت بولۇپ قالغاندى . بىر ئۆينىڭ خوجايىنىغا ئايلانغاندى . بەلكىم ئوغلىنىڭ دېگەنلىرى توغرىدۇر . ئۆزىنىڭ ئەنسىرەشلىرىمۇ ئورۇنسىزدۇر ياكى ئۇ ئەمدى ئانىسىنىڭ باغرىغا بېسىپ پەپىلىشىگە ، كۆڭۈل بۆلۈشىگە موهتاج ئەمەستۇر...

سالاۋات مىدىرلىغىنىچە چىرايلىرىنى پۈرۈشتۈرۈپ يانغا ئۆرۈلدى . ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن چىققان هاراقنىڭ سېسىق هىدى ئانىنىڭ دىمىغىغا ئۇرۇلدى .

— نېمە ، بۇ دەيۇز يەنە ئىچىپ كەلگەن ئوخشىمامدۇ ؟ — دېدى بوسۇغىدا پەيدا بولغان ۋاققاس زەردە بىلەن . ئانا تېپىرلاپ كەتتى . ئوغلىنىڭ ئۇيقۇسىغا تەسىر يەتكۈزمەسلىك ئۈچۈن ئېرىنىڭ ئالدىنى توسۇپ ئىشىكنى ياپتى .

— نېمانچىلا ۋارقىرايسىز ؟ سىز شۇنداق ئىشنى قىلىپ باقمىغاندەك . «ئالا ئىنەكنىڭ بالىسى چالا قۇيرۇق» دېگەن مانا مۇشۇ .

ئايالىنىڭ جايىدا ئېيتقان بىر ئېغىز سۆزىدىن ئاغزى تۇۋاقلانغان ۋاققاس پۇتۇن ئاچچىقىنى كۆزىگە مەركەزلەشتۈرۈپ ئايالىغا بىرپەس ئالايغاندىن كېيىن ، يامغۇرلۇق چاپىنىنى ئېلىپ سىرتقا ماڭدى . قاتتىق ياغقان يامغۇردىن كېيىن بۇلۇتلار تارقاپ ، كۆپكۆك ئاسماننىڭ چېتى كېڭىيۋاتاتتى . تىمتاس گۇگۇم ئىچىدىكى يېزا هاۋاسى شۇنچىلىك ئىللىق ئىدىكى ، هەرقانداق بىر ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىدا لىرىكىلىق تۇيغۇ پەيدا قىلاتتى .

ئانا بىرنەرسە دېيىشكە تەمشەلدىيۇ ، شۇئان يەنە توختاپ قالدى . ئۇزۇن يىللىق مۇساپىنى بىللە باسقان بۇ قەدىناسلار گاهىدا بىر ـ بىرىنى چۈشەنگەندەك قىلىسىمۇ ، ئەمما بەزى چاغلاردا پەقەتلا چۈشەنمەي قالاتتى . ۋاققاسنىڭ نۇرغۇن ۋاقتى سىرتتا ، كۆپچىلىكنىڭ ئارىسىدا ئۆتتى . هەتتا ئۇنىڭ بەزىدە ئۆيىگە ئايلاپ ـ ئايلاپ كەلمىگەن چاغلىرىمۇ بولغانىدى . ئۆيگە كەلگەن

چاغلىرىدىمۇ سۇرلۇك قىياپەتتە ئولتۇرۇپ ئاز گەپ قىلاتتى . ئانا باشتا ئىشەنمىگەن بىلەن كېيىنچە باشقىلارنىڭ «ۋاققاس كېلىۋاتىدۇ دېسە ، بۆشۈكتىكى يىغلاۋاتقان بالىمۇ يىغىدىن توختايدۇ» دېگەن سۆزىگە ئىشەندى . مانا ئەمدى يىللار ھەممىنى ئۆزگەرتىۋەتتى . ۋاقـقـاسـنـىـڭ پېنسىيىگە چىققىنىغىمۇ بىرنەچچە يىل بولدى . شـۇنـىـڭـدىـن بـۇيـان ئـىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى «پەرق»مۇ يوقالغاندى . مەھەللىدە پاتەمخان بولمىسا بولمايتتى . ھەر كۈنى ئـۇنـى ئـىزدەپ كېلىدىغانلارنىڭ ، مەسلىھەت سورايدىغانلارنىڭ ، چاقىرىپ كېتىدىغانلارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيتتى .

— پاتەم ، سېنىڭمۇ ماڭا ئوخشاش دەم ئېلىشقا چىقىپ ئۆيدە ئولتۇرىدىغان كۈنۈڭمۇ بولارمۇ ؟ — دېدى بىر كۈنى ۋاققاس ئۇنىڭ چىشىغا تېگىپ…

ئـانا خورسىندى . ئوچاق بېشىغا كېلىپ ھورى چىقىۋاتقان قازاننىڭ تۈۋىقىنى ئۈگۈلدى . پولۇنىڭ مەززىلىك ھىدى ئادەمنىڭ ئىشتىيىنى ئېچىپ ، ئاغزىغا سېرىق سۇ كەلتۈرەتتى… بۇلارنىڭ كۈنلىرى ھەرھالدا ياخشى ئۆتكەنىدى . پاتەمخان ئائىلە ئىگىلىكىنى ئۆز قولىغا ئېلىش بىلەن بىللە ، ۋاققاسقا ئالتە پەرزەنت تۇغۇپ بەردى . بىراق ، ئىككى ئوغلى بىلەن بىر قىزى كېسەل سەۋەبىدىن ئۆلۈپ كەتتى . ھايات قالغان ئىككى قىزى بىلەن بىر ئوغلىنى ئالىي مـەكـتـەپتە ئوقۇتۇپ خىزمەتكە چىقاردى . بىر قىزى ئۈرۈمچىدە دوختۇر ئىدى . يەنە بىر قىزى قۇمۇلدا تۆمۈريول خىزمەتچىسى ئـىـدى . سالاۋات بولسا مۇشۇ يېزىدا ئوقۇتقۇچى ئىدى . ئىككى قـىـزىـنـىـڭ تۇرمۇشى ئىنتايىن خاتىرجەم ئىدى . سالاۋاتلا ئۆز تـۇرمـۇشـىـدىن ، ئاتا ـ ئانىسىدىن رازى ئەمەس ئىدى . ئانىمۇ پۇشايمان ئىلكىدە ئۆرتىنەتتى . «يېنىمىزدا تۇرسا ، بىزدىن كېيىن قـالـسـا چـىرىغىمىزنى ياقسا» دەپ يېنىغا ئەكېلىۋالغانلىقىغىمۇ پۇشايمان قىلدى . خاتا بېسىلغان بىر قەدەمنى تولۇقلاشقا ئەمدى ھېچكىمنىڭ چامىسى يەتمەيتتى…

سـالاۋاتنىڭ ساراي ئۆيدىن چىقىشى بىلەن تەڭ ئانا ئۆزىگە

此为试读, 需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

كەلدى . سالاۋات شۇ تۇرقى بىلەن ئانىغا كۆزلىرى ئولتۇرۇشۇپ كەتكەندەك كۆرۈنۈپ كەتتى .

— ماڭا پۇل لازىم ، پۇل ! خۇدا ئۇرغان بۇ سەھرادا بىر مىنۇتمۇ تۇرغۇم يوق . سەن خەق نېمىدەپ ئۆز ۋاقتىدا مېنى ئىختىيارىمغا قويۇشمىدىڭ ، مەن بۇ يەردىن كېتىمەن . ماڭا پۇل بەر ! — سالاۋاتنىڭ كەيپى تېخى تارقىمىغانىدى . ئۇنىڭ سۆزلىرى ئانىنىڭ غۇرۇرىغا تەگكەن بولسىمۇ ، ئانا دەردىنى ئىچىگە يۇتۇشقا مەجبۇر بولدى .

— نېمە ئىش بولسا ئولتۇرۇپ دېمەمسەن ؟ تاماقمۇ تەييار بولدى . داداڭ كەلسە بىرلىكتە ئولتۇرۇپ تاماق يېگەچ مەسلىھەتلىشىپ كۆرەيلى .

— مەن بۇ يەرگە ئاچ قېلىپ كەلگىنىم يوق . ئىچىم سىقىلىپ جېنىمنى قويىدىغان يەر تاپالماي يۈرىمەن . زامان مۇشۇنداق بولسا ھامان بىر كۈنى ئۆزۈم خالىمايدىغان ئىشنى قىلىپ قويۇشۇم مۇمكىن . سىلەر مېنى نابۇت قىلىۋاتىسىلەر ، — سالاۋات بىردىنلا قولىنى سىلكىپ ۋارقىراپ كەتتى . ئاندىن يوغان - يوغان چامدىغىنىچە بوسۇغىدىن ئاتلاپ ئىشىكنى «گۈپ !» قىلىپ ياپتى . ئانىنىڭ ئۆپكىسى ئۆرۈلۈپ ، كۆزىگە قاراڭغۇلۇق تىقىلدى . ئوغلىنىڭ پەرۋاسىزلا ئېيتقان ھەربىر سۆزىدىن چىققان ۋەھىمە بىلەن خەۋپ - خەتەر ئۇنىڭ پەرىزىدىنمۇ ھالقىپ ، كۆڭلىگە كۆتۈرگۈسىز قايغۇنى سالدى . ئۇنىڭ ھەر ۋاقىت مېھىر - مۇھەببەت يېغىنجاپ تۇرىدىغان قەلبىدە بىردىنلا شىۋىرغان كۆتۈرۈلۈپ ، قانلىرى سوۋۇپ كەتتى . كۆڭۈل بېغىدا دەھشەتلىك بوران ھۆركىرىدى . ئاشۇ بوراننىڭ كۈچىدىن كۆڭۈل بېغىدىكى ھەممە نەرسە بىر - بىرلەپ ۋەيران بولاتتى . ئەنە ئۇ باغرىغا باسقان ، پۈتۈن ئارزۇ - ئۈمىدلىرىنى مۇجەسسەم قىلىپ باققان ئوغلى . سالاۋات توسۇۋالغىلى بولمايدىغان دەھشەتلىك شىۋىرغان ئىچىدە سەنتۈرۈلۈپ ماڭماقتا ئىدى . مۇزدەك قار ئۇچقۇنلىرى يۈز - كۆزىگە ئۇرۇلاتتى . شۇنداقتىمۇ پايانسىز دالىدىكى يېگانە

ئۈسكەن تال چىۋىقتەك ئېگىلىپ ئىلگىرىلىمەكتە ئىدى . ئانا كۆڭلىدە : «ئۇ بىرەر يەردە يىقىلىپ قېلىپ سوغۇقتا توڭلاپ قالارمۇ» دېگەنلەرنى ئويلاپ بىردىنلا تەنلىرى شۈركۈنۈپ كەتتى . ئانا ئوغلىنى گويا دەھشەتلىك شىۋىرغان ئازابىدىن قۇتۇلدۇرۇپ قالماقچى بولغاندەك ئىككى قولىنى ئالدىغا يايدى . مەڭزىنى بويلاپ ئېقىۋاتقان ئىسسىق ياشقا ئىگە بولالماي ، بوغۇلۇپ - بوغۇلۇپ ئۆكسۈشكە باشلىدى .

ۋاققاس مال - ۋارانلارنى جايلاشتۇرۇپ قايتىپ كىرگەندە ، ئايالى بىر نۇقتىغا تىكىلگىنىچە مىدىر - سىدىر قىلماي تۇراتتى . ئۇ بىرنەرسە دېمەكچى بولۇپ ئاغزىنى ئۇمەللىدىيۇ ، توختاپ قالدى . ئايالىنىڭ كۆزىدىكى ياش يۇقىنى كۆرۈپ تىلىنىڭ ئۇچىغا كەلگەن گېپىنى ئىچىگە يۇتۇۋەتتى . ئاندىن ئادىتى بويىچە كالتە يۆتىلىپ ، ئۆزىنىڭ كىرگەنلىكىدىن بېشارەت بەردى .

— ئۇنىڭغا نېمە بوپتۇ ؟ قارىسام جالدىقىنى چېلىپ چىقىپ كېتىۋاتىدۇ ، — ئۇ شۇنداق دېدى ۋە يېشىنى يوشۇرۇش كويىدا تەتۈر قارىۋالغان ئايالىغا يەر ئاستىدىن قاراپ قويدى ، — ھەممىنى بېقىپ قاتارغا قوشتۇق . ئارزۇسى بويىچە ئوقۇتۇپ كادىرمۇ قىلدۇق . ئەمدى «ئۇھ !» دەپ ئارام ئالىدىغان چاغدا ئۇنىڭ بىزنى بىسەرەمجان قىلىدىغانغا نېمە ھەددى . مېنىڭ گېپىمگە كىرىپ ، بۇنىڭدىن كېيىن ئۇنچىۋالا قانات ئاستىڭغا ئېلىپ كەتمە . كەلسە مانا ئۆي ، يېسە ئەنە تاماق . مەيلى بولمىسا بىلگىنىنى قىلسۇن . بارسا ئۆزىگە تۇشلۇق ئىسسىق ماكانى بار . بىز ئۆتەشكە تېگىشلىك بارلىق قەرز - پەرزلىرىمىزنى ئۆتەپ بولدۇق…

ۋاققاس كۇچەپ سۆزلىگەچكە يۆتىلىپ كەتتى . ئۇنىڭ دېيىشكە تېگىشلىك نۇرغۇن گەپلىرىنى بىر يولىلا قىلىپ تۈگىتىشكە چامىسى يەتمەي قالدى . داستىخانغا كەلتۈرۈلگەن پولۇنىڭ مەززىلىك ھىدى دىمىغىغا ئۇرۇلۇشى بىلەن تەڭ گەپلىرىنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ باداشقان قۇرۇپ ئولتۇردى . ئۇ كۆپنى كۆرگەن ، نۇرغۇن ئىسسىق - سوغۇقنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەنلىكى

ئۇچۇنمۇ ، بىرنەرسىلەرگە ئالدىراپ ۋايساپ كەتمەيتتى . بۇگۇنمۇ شۇنداق بولدى . ئىچىدىن دەھشەتلىك بوراندەك ئۆرلەپ چىققان ئاچچىقىنى بىر ئاماللارنى قىلىپ ئىچىگە يۇتتى . ئوغلىنىڭ باشقا ئىشمۇ بىر نۆرى ، كۆزگە ئىلمىغاندەك ئۆيگە كەيپ كېلىشى ئۇنىڭغا بەكرەك ئەلەم قىلاتتى . بىرقانچە يىلنىڭ ئالدىدىكى جاسارىتى بولغاندا ئىدى ، ئۇنى ئەدەپلەپ يېپتەك قىلىۋەتكەن بولاتتى .

شۇنچە غەيرەت قىلغان بولسىمۇ مەززىلىك پولۇ ئۇنىڭ گېلىدىن ئۆتمىدى . ئۇ ئاغزىغا سالغان بىر كاپام ئاشنى چايناپ يۇتقاندىن كېيىن ، بىر چەتتە ئۇن - تىنسىز ئولتۇرغان ئايالىغا قارىدى . پاتەمخان ئوتتۇرا بوي ، كۆزلىرىدىن ئىشەنچ بىلەن مېھرىبانلىق يېغىپ تۇرىدىغان ئايال ئىدى . ئېتىز ئىشلىرى ئۇنىڭ جەسۇر ۋە قەتئىي ئىرادىسىنى سۇندۇرغان بولسىمۇ ، يەنىلا تېتىك كۆرۈنەتتى . قورۇق باسقان چىرايىدىن ھارغىنلىق چىقىپ تۇرسىمۇ يەنىلا تىنىم تاپماي ، ئائىلە ئىگىلىكىنىڭ ئۇلىنى مۇستەھكەملەش كويىدا يۈرەتتى . ئۇنىڭ جاراڭلىق ھەم يېقىملىق ئاۋازى كالا سېغىۋاتقاندا ، ماللارنى ھەيدەپ ئېتىزغا چىقارغاندا ئاڭلىنىپ تۇراتتى . پاتەمخان ئائىلىسىنىڭ ئىگىلىكىنى كىشىلەر ھاڭ - تاڭ قالغۇدەك راۋاجلاندۇرالىغان بولسىمۇ ، ئەمما ئائىلىنىڭ دەردىگە دەرمان بولۇپ ، ئائىلە ئىگىلىكىنىڭ ئاجىزلاپ كەتمەسلىكىنى كاپالەتكە ئىگە قىلىۋاتاتتى . يېقىندىن بېرى ئۇنىڭ زىممىسىدىكى يۈك ھەر ھالدا يەڭگىللەپ قالغانىدى . چۈنكى ، بوۋىيى ۋاققاس پېنسىيىگە چىققاندىن كېيىن ئۇنىڭغا يېقىندىن ياردەملىشىۋاتاتتى . شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭ كۆڭلى كۆتۈرۈلۈپ ، ئارزۇ - ئارمانلىرى كۆپىيىپ قالدى . بىراق...

ۋاققاس ئورنىدىن تۇردى . ئۇ كۆڭۈل غەشلىكلىرىنى بىرئاز بولسىمۇ يەڭگىللىتىش ئۈچۈن سىرتقا چىقتى . ئاسماندىكى سان - ساناقسىز يۇلتۇز كۆزىنى قىسىشىپ چاقنايتتى . ئۇ يامغۇردىن كېيىنكى ئىللىق ھاۋادىن قانغۇچە نەپەسلەندى ، شۇ دەقىقىدە تولىمۇ

يېـــراقتا ، قاراڭغۇلۇق باسقان چەكسىز دالا تەرەپتە گۈلدۈرماما گۈلدۈرلەپ ئۆتتى . ۋاققاس چوڭقۇر نەپەس ئېلىپ «يەنە يامغۇر ياغىدىغان چېغى» دېگەنلەرنى ئويلىدى .

2

توپتېرەك يېزىسى شەھەرگە يىراق تاغ ئېتىكىگە جايلاشقان يېـزا بـولـســـمۇ ، نوپۇسى جىق ئىدى . بۇ بەلكىم بۇ يەرنىڭ هـــاۋاســنــىڭ ساپلىقى ، تەبىئەت مەنزىرىسىنىڭ گۈزەللىكى ، تـۇپـرـىقىنىڭ مۇنبەتلىكى ، يىلاندەك تولغىنىپ ئېقىۋاتقان ئىلى دەرياسىنىڭ غايەت زور تارتىش كۈچىدىن بولسا كېرەك . شۇڭا ، بـۇ يـەردىـكىلەردىن بىرەرسىمۇ بۇ خاسىيەتلىك ماكاندىن كۆچۈپ كېتىشنى ئويلاپمۇ باقمايتتى . ئەكسىچە بۇ يەرگە سىرتتىن كۆچۈپ كېلىدىغانلارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيتتى . شۇڭا ، چوڭلار پەخىرلەنگەن هـالـدا «تـوپتېرەكنىڭ توپىسى ئېغىر ، كەلگەنلەر كېتەلمەيدۇ» دېـيــشەتتى . توپتېرەك دېگەن بۇ نامغا كەلسەك ، بىر چاغلاردا قەيەرگە قارىسا توپ ـ توپ قاپاق تېرەكلەر ئەتراپقا سايە تاشلاپ ، ئـادەمـنــىڭ زوقىنى كەلتۈرىدىغان بولغاچقا ، ئادەملەر بۇ يەرنى «تـوپـتـېـرەك» دەپ ئـاتـاشـقانىدى . يېزىنىڭ يۇقىرىقى تەرىپى تەڭرىتېغىنىڭ ئېچكىرىسىگە سوزۇلغان ، تاغ ئېتىكىنىڭ ئىككى قـاسنىقىدىكى بوزلۇقلاردا ئەمەن ، قوراي بىلەن سەبدە گۈللىرى ئـۆسـكـەن بولۇپ ، ئۇ يەردە توپ ـ توپ بولۇپ پادىلار ئوتلاپ يۈرەتتى . تاغ تەرەپتىن ئۇرۇلغان مەيىن شامال دالىدىكى خۇش پۇراقلارنى يىراق ـ يېقىنلارغا ئېلىپ كېتەتتى .

سـالاۋاتـنــىڭ ئـۆيى يېزىنىڭ تۆۋەن تەرىپىدە ، مەكتەپنىڭ كـەيـنىدە ئىدى . بۇ يەردىن شەھەرگە بارىدىغان دۆلەت تاشيولى ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇراتتى . بىر كۈن كەچ كىرگۈچە تەلەي خۇدىنى يـوقـىتىپ قويغان ئادەمدەك نېمە ئىش قىلىۋاتقانلىقىنى بىلمەي يۈردى . گاهىدا بىر جايدا پىرقىراپ قىلىدىغان ئىشنى تاپالمىسا ،

گاھىدا قولىغا ئالغان نەرسىسىنى سائەتلەپ كۆتۈرۈپ يۈرەتتى . يەنە بەزىدە قويغان نەرسىسىنى تاپالماي تىت ـ تىت بولۇپ ، ئۆز ـ ئۆزىگە كايىيتتى . بۇ ھال كەچ كىرىشى بىلەن تېخىمۇ ئەۋجىگە چىقتى .

يامغۇر ئاللىقاچان توختىغان بولسىمۇ ، دالىدا ھاۋا يەنىلا گۈلدۈرلەۋاتاتتى . تەلەي تاكى قاراڭغۇ چۈشۈپ ، كۆز باغلانغۇچە كوچىغا نەچچە قېتىم چىقتى . تۈجۈپىلەپ ئەتكەن تاماق ئالللىقاچان سوۋۇپ قالغانىدى . سالاۋاتنىڭ قارىسى تېخىچە كۆرۈنمەيتتى . يېقىندىن بېرى كوچا ـ كويلاردا «مىش ـ مىش گەپلەر» كۆپىيىپ قالغانىدى . تەلەي بۇلارنى ئاڭلىماسلىققا تىرىشقان بولسىمۇ ، ئەمما كۆڭۈلنى غەش قىلىدىغان گەپ ـ سۆزلەر ئۇنىڭ قۇلىقىغا توختىماستىن كىرىپ تۇردى . شۇنداقتىمۇ ئۇ بۇ ئەپقاچتى گەپلەرگە ئىشەنمىدى . سالاۋاتنىڭ ئۆز سالاپىتىگە ماس كەلمەيدىغان ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىشىغا ئىشەنمەيتتى . سالاۋاتنىڭ يېزىدىن ، مەكتەپتىن زېرىككىنى راست . ئۇ شەھەرگە يۆتكىلىپ كېتىش ئۈچۈن تەرەپ ـ تەرەپكە چېپىپ يۈرۈۋاتاتتى . ئۇنىڭغىمۇ ئاسان ئەمەس . شۇنىڭ ئۈچۈن مىجەزى چۈشلىشىپ ، دائىم دېگۈدەك كەيپ يۈرەتتى . تەلەي ئۇنىڭ ئايالى بولۇش سۈپىتى بىلەن بۇلارنى چۈشەنمىسە ، ئېرىنىڭ ھالىغا يەتمىسە ، غېمىنى يېمىسە قانداق بولىدۇ ؟ خەق دېگەن نېمىنى دېمەيدۇ ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىرقى ئادەملەر ئايىغى بىلەن ئەمەس ، بېشى بىلەن ماڭىدىغان بولۇپ كەتتى . شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ كوچىدىكى گەپ ـ سۆزلەرگە ئىشىنىپ كەتمىگۈلۈك .

تەلەي بېشىنى كۆتۈرۈپ ئاسمانغا قارىدى . بىر چېتى سۈزۈلگەن ئاسماندا يۇلتۇزلار چاقنايتتى . سەھرانىڭ ئاسمىنى ئاجايىپ ، بەزىدە ھاۋا ئوچۇق تۇرۇپمۇ يامغۇر ياغىدۇ ، بىر چېتىدە ھاۋا گۈلدۈرلىسە ، يەنە بىر چېتىدە يۇلتۇزلار چاقناپ تۇرىدۇ .

تەلەي خورسىندى . قاراڭغۇلۇق باسقان كوچا تىمتاسلىققا چۆمگەنىدى . ئۇ كەينىگە بۇرۇلۇپ ئۆيگە كىرىپ كېتىشكە

تـەمشىلىشىگە يۇقىرى تەرەپتىن بىرىنىڭ يىغلاپ قالغان سۈنى شـالاپـلـىـتـىـپ كەچكەن ئاۋازى ئاڭلاندى . سالاۋات ئىككى ياققا سـەنـتـۇرۇلـگىنىچە ئېگىز ـ پەس دەسسەپ كېلىۋاتاتتى . تەلەي يـۈگۈرۈپ بېرىپ ئۇنى يۆلىدى . سالاۋات ھەيران قېلىۋاتقاندەك ئۇنىڭغا سىنچىلاپ قارىدى ۋە بىرلا سىلكىنىپ قولىدىن چىقىپ كەتتى .

— نېرى تۇر ، ماڭا يېقىن كەلگۈچى بولما ! مەن ئالۋاستىغا ، جىن ـ شاياتۇنغا ئۆچ ، — دېدى يىقىلغان جايىدىن تەستە تۇرۇپ .

— نـېـمانداق قىلىسىز ؟ مەن ئالۋاستى ، جىن ـ شاياتۇن ئەمەس ، سىزنىڭ ئايالىڭىز تەلەي ، — تەلەي شۇنداق دېگىنىچە ئـۆزىـنـى كـونـتـرول قىلالماي دەلدەڭلەپ كېتىۋاتقان سالاۋاتنى يۆلىدى .

— مـاڭـا نېمانچىلا چاپلىشىۋالىسەن ؟ نېمىدەپ ئارامچىلىق بەرمەيسەن ؟ ئەجەب تويدۇم سېنىڭدىن ، ئەجەب تويدۇم بۇ جاندىن . ئايالىممىش تېخى ، ئايالىم بولساڭ نېمە بوپتۇ . سېنىڭ ئاۋازىڭنى ئاڭلىساملا كۆڭلۈم ئېلىشىپ «ھۆ !» بولغۇم كېلىۋاتىدۇ . مەن قانداقلارچە سېنىڭ بىلەن بىللە بولۇپ قالغان بولغىيتتىم . ئاھ خۇدا !...

تەلەينىڭ قولىدىن يەنە بىر قېتىم يۇلقۇنۇپ چىققان سالاۋات شـۇنـداق دېـگـىـنـىـچە تېيىلىپ ، يىغلاپ قالغان توختام سۈغا «گۈپپىدە» يىقىلدى . تەلەينىڭ ۋۇجۇدى نالدەك تىترەپ ، يۈرىكى لازا قۇيغاندەك ئېچىشىپ كەتتى . ئۇنىڭ غۇرۇرى ، ياخشى نىيىتى ، سـاپ مـۇھـەبـبـىـتى كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان بىرنەرسە تەرىپىدىن دەپسەندە قىلىنىۋاتاتتى . ئۇ سوغۇق نەزىرى بىلەن سۇ ئىچىدىن تۇرۇشقا تىرىشىۋاتقان سالاۋاتقا قاراپ قويدى . تەلەينىڭ نەزىرىدە سالاۋات مەيلى نېمە ئىش قىلسۇن يەنىلا سۆيۈملۈك ئىدى . دەل شۇنداق بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنى چىن قەلبىدىن ياخشى كۆرگەن ھەم ئۇنىڭغا كۆڭلىنى بەرگەنىدى . ئۇنىڭ مۇنداق قىلىشىدا ھېچقانداق شـەخسىي غەرەز ياكى باشقا مەقسەت يوق ئىدى . ئۇنىڭغا پەقەت

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com